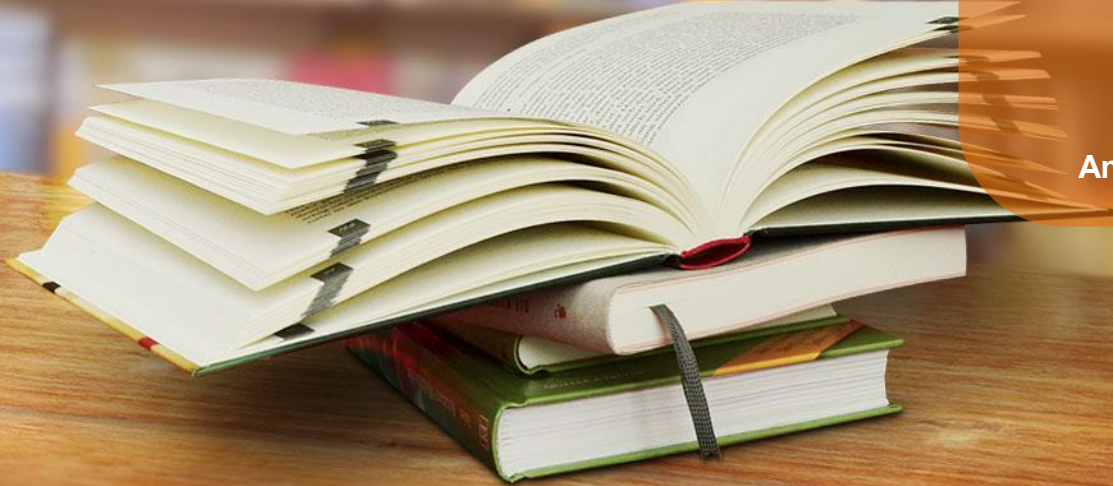

PSİKOLOJİK DANIŐMA KURAMLARI

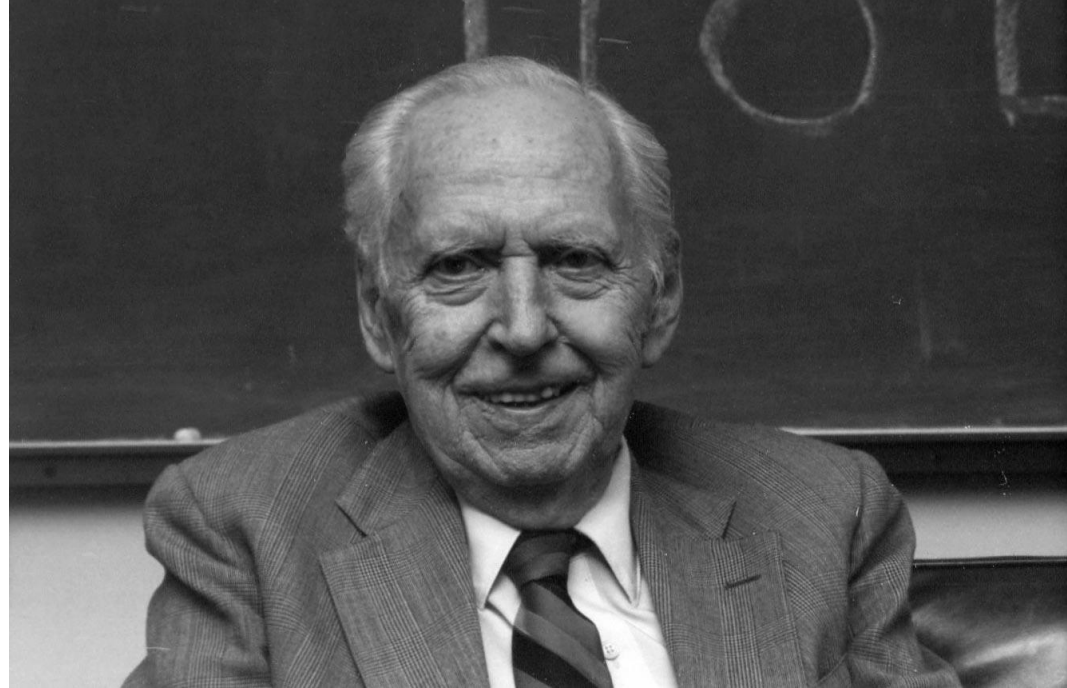
Doç. Dr. İlhan YALÇIN
Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Tarihçe

- Murray Bowen
(1913-1990)

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Tarihçe

- Virginia Satir
(1916-1988)

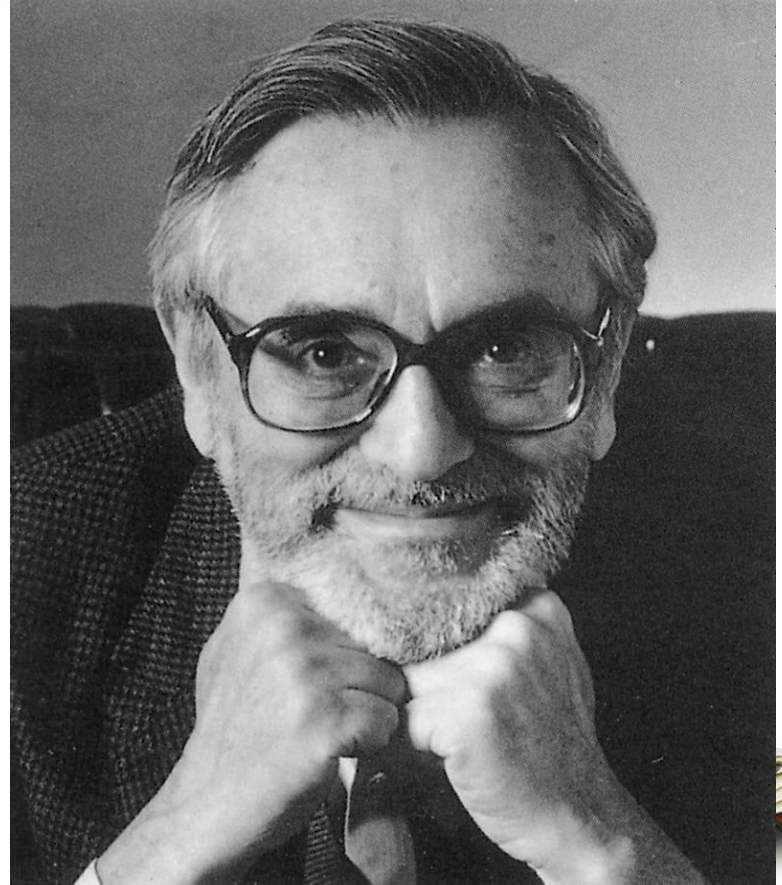

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Tarihçe

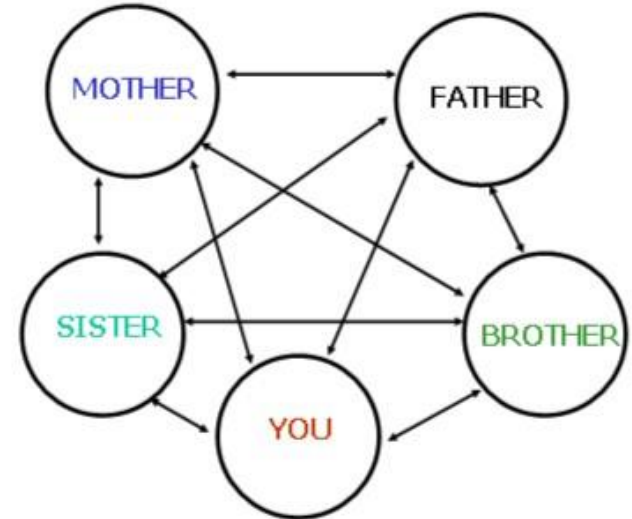
- Salvador Minuchin
(1921-2017)

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

❖ «Sistem» bakış açısı

THE FAMILY SYSTEM

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

«Sistem» bakış açısına göre soruna ilişkin varsayımlar:

- ❖ Danışanın sorunlu olarak adlandırılan davranışı, ailenin işleyişine karşı geliştirilmiş bir işlevi olabilir.
- ❖ Sorun davranış, belki de istemeden aile sürecini işletiyor olabilir.
- ❖ Sorun davranış, gelişimsel aşamalarda ailenin yeterli bir şekilde işlevde bulunmaması sonucu ortaya çıkmış olabilir.
- ❖ İstenmeyen davranış, kuşaktan kuşağa aktarılmış bir işlev bozukluğu örüntüsü olabilir.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Bowen Aile Sistemleri Kuramı (Çok Kuşaklı Yaklaşım)

- ❖ **Benliğin ayrışması (farklılaşması):** Dünyayı tarafsız, bireysel ve aile geçmişinin kalıntıları olmadan değerlendirebilme becerisi...
- ❖ **İnsanın diğerleriyle beraber olma ile kendini diğerlerinden ayırma** bakımından arada bir dengeyi sağlaması...

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

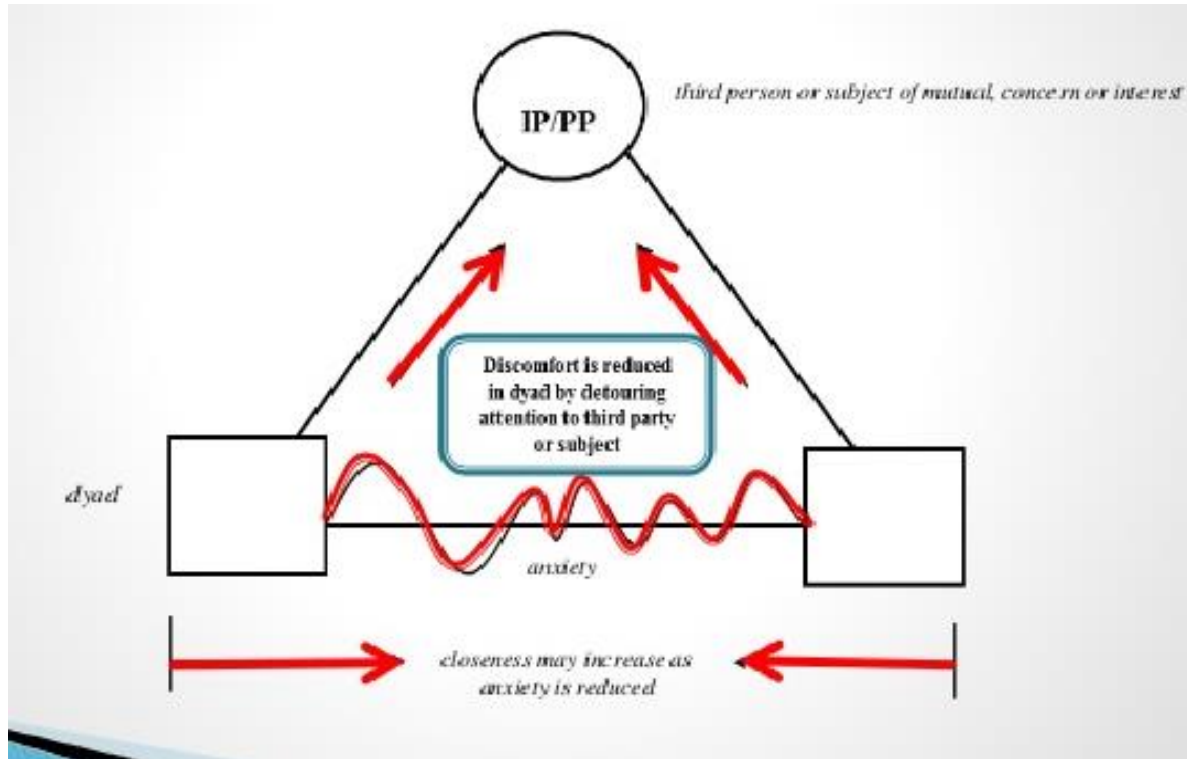
Bowen Aile Sistemleri Kuramı (Çok Kuşaklı Yaklaşım)

- ❖ **Üçgenler (Üçgenleşme):** Üçgen üç kişiyi kapsar. Bu üçgende herhangi bir anda, iki kişi grubun «içindedir», üçüncü kişi ise «dışarıda» kalır.

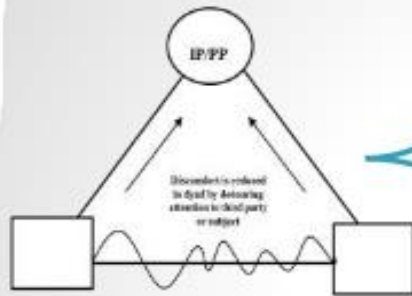

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

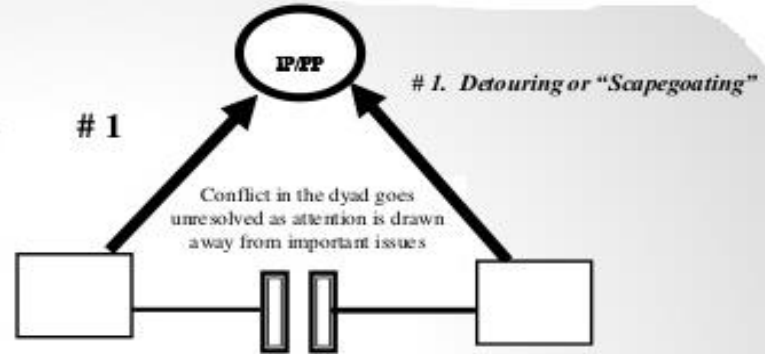

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

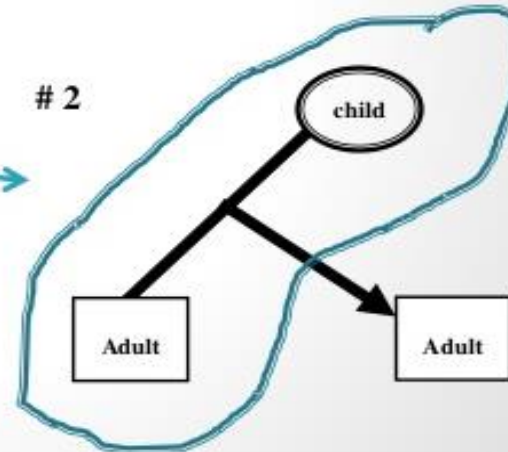
Two Problem Triangles

1

2

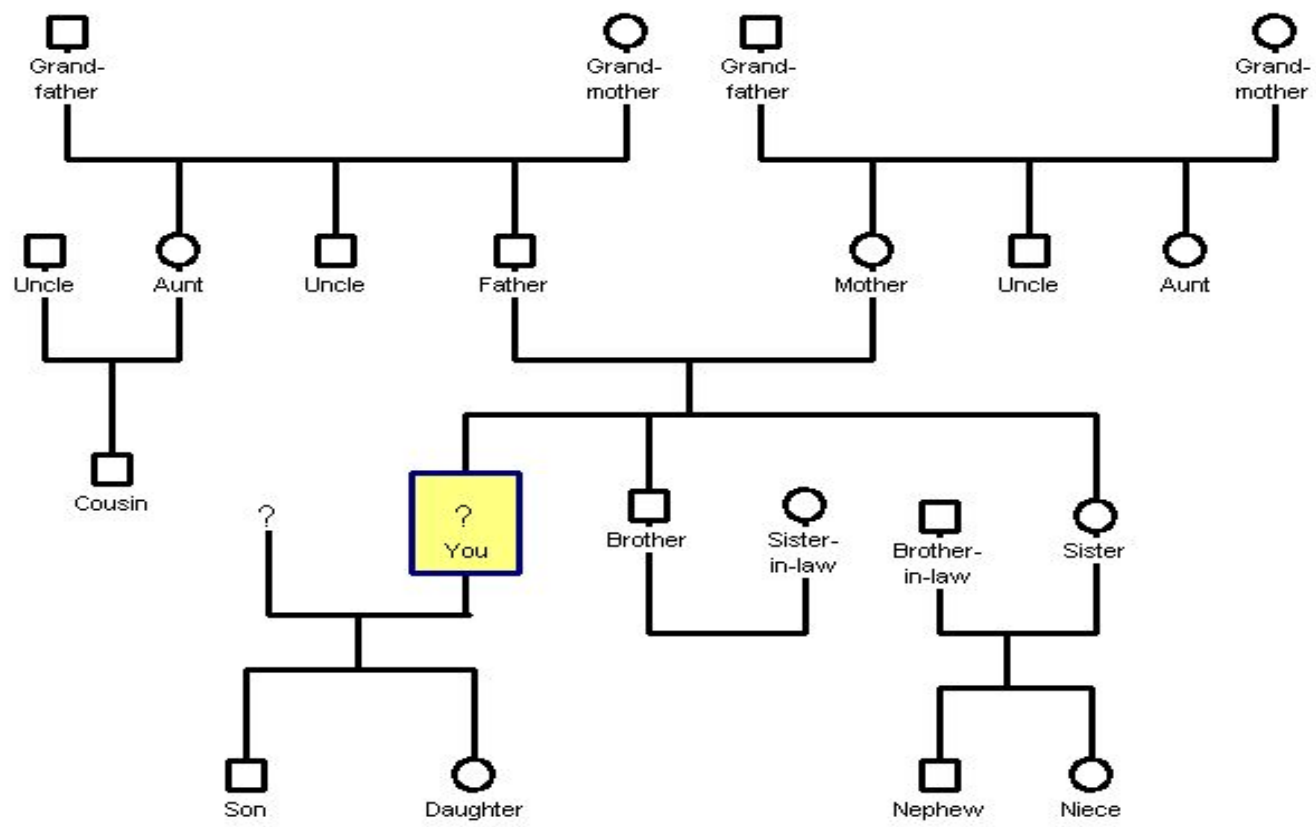

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Bowen Aile Sistemleri Kuramı (Çok Kuşaklı Yaklaşım)

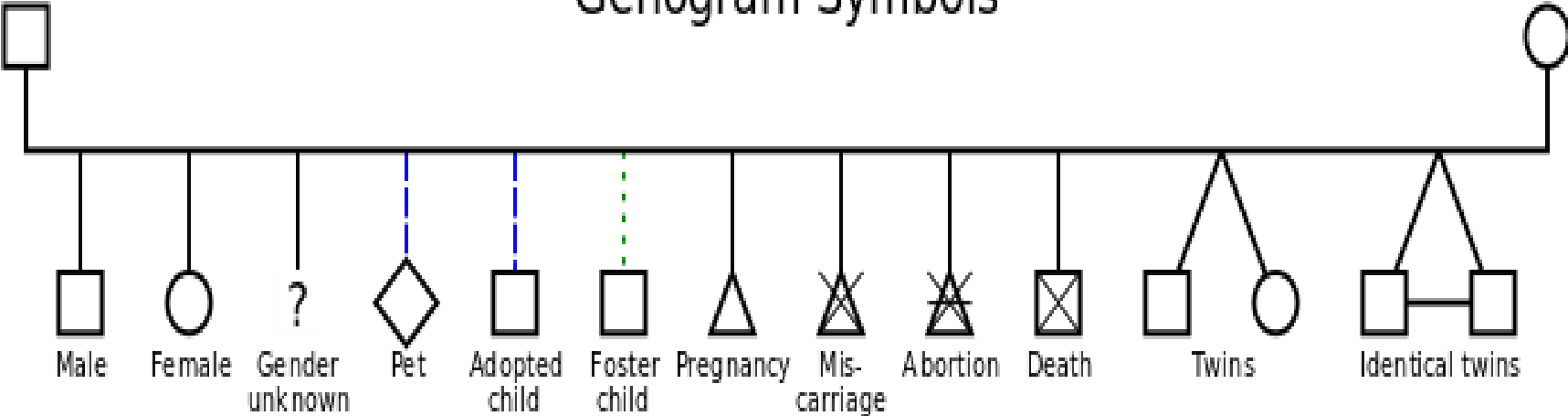
- ❖ **Genogram:** Aile üyelerinin her birini gösteren bir aile ağacıdır. Genellikle üç kuşak üzerinde çalışılır.

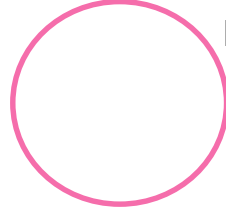

Genogram Symbols

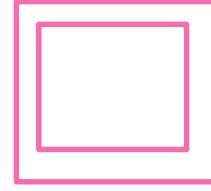

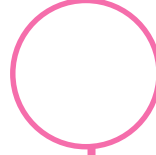
ERKEK

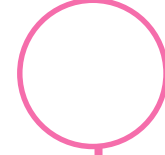
KADIN

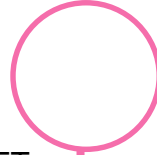
GENOGRAMI
HAZIRLAYAN
KİŞİ

EVLİ ÇİFT

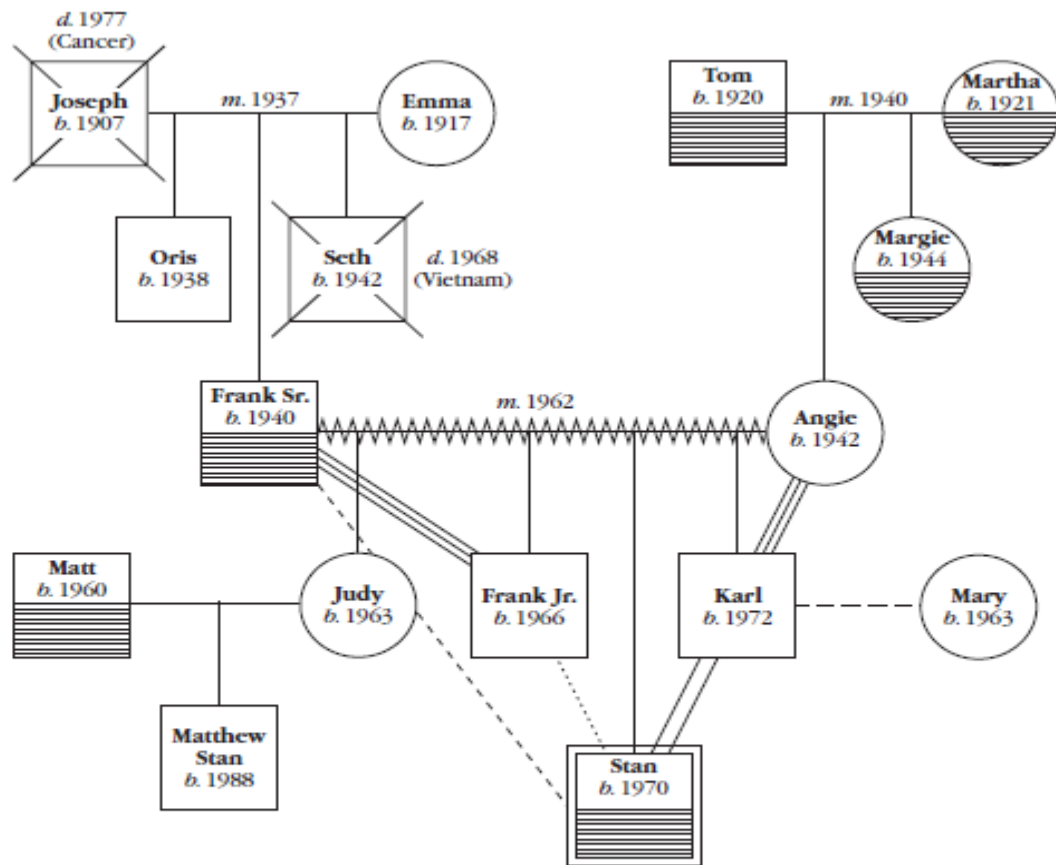
AYRILMIŞ ÇİFT

BOŞANMIŞ ÇİFT

BOŞANIP DA TEKRAR
EVLENEN ÇİFT

= Problem with alcohol

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (İnsan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Benlik Saygısı/Kendilik Değeri:** Kişinin başkalarının görüşü ne olursa olsun, kendisine verdiği değerin derecesidir.
- ❖ **Başkalarını sevmenin ön koşulu** kişinin kendisini sevmesidir.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (insan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **İletişim:** Aile yaşamında iletişim süreci önemlidir.
- ❖ İşlevsel olan bir iletişim;
  - ❖ açıktır,
  - ❖ tamamlanmıştır ve
  - ❖ taraflar kendilerini olduğu gibi ortaya koymuşlardır.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (insan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Satir'e göre;** bireyler stresli olduklarında iletişimlerinde genellikle dört problemlilik örüntüden birisine başvururlar.
  - ❖ Yatıştırma
  - ❖ Suçlama
  - ❖ Hesap yapma
  - ❖ Dağıtma

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (insan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Yatıştırıcılar;** başkalarının onayını almaya çalışan «evet efendimciler».
- ❖ Karşısındakini memnun etmeye çalışır.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (İnsan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Suçlayıcılar;** sert ve gergindirler. Sesleri soğuk ve yüksektir.
- ❖ Sürekli başkalarının hatalarını ararlar.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (insan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Hesapçılar;** her şeyi analiz ederler ve en ufak bir duygu belirtisi göstermezler.
- ❖ Bunlar mantıklıdırlar, ancak insanlara karşı soğuk ve mesafelidirler.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (insan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Dağıtıcılar;** kafa karıştırıcılarıdır. Söylediklerinin bir anlamı yoktur. Hiçbir zaman belli bir noktaya odaklanmazlar.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (İnsan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Ölçülülük/uygun iletişim:** Bu kişilerin iletişimi tutarlıdır. Bedenleri, kelimeleri ve ses tonları birbiriyle uyumludur.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (insan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Sağlıklı bir ailede;** iletişim açıktır, kişilerin kendilik değeri yüksektir, kurallar esnektir ve insancadır. Gerektiğinde değiştirilebilir.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Virginia Satir (İnsan Geçerleme/Varlığını Onaylama Süreci Modeli)

- ❖ **Terapinin amacı:** Sorun yaşayan aileler için temelde **yaşantısal olan** bir terapi.
- ❖ Terapinin önemli amaçlarından birisi, aile üyelerinin **her birinin kendilik değerini artırmak.**

Satir'in Terapötik Teknikleri

AİLENİN KENDİ HEYKELİNİ YAPMASI

AİLENİN STRES BALESİ

İLETİŞİM ANALİZİ

TERAPİSTİN İLETİŞİMİ

DOKUNMA

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

- ❖ **Aile Yapısı:** Aile üyelerinin birbirleriyle nasıl iletişim kuracağını düzenleyen, açıkça görülmeyen bir dizi işlevsel talepten oluşmaktadır”.
- ❖ Temelde, aile yapısı kimin kiminle konuşacağı, kimin kiminle (ve nasıl) oynayacağı gibi birçok şeyi içeren kurallar dizisidir.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

- ❖ **Alt Sistemler:** Aileler doğal olarak alt sistemlere ya da aile içinde daha küçük gruplara ayrılırlar.
- ❖ Alt sistemler **ailenin görevini yerine getirmesine** yardımcı olur, yetişkinlerin çocuk yetiştirmek için bir alt sistem oluşturması gibi.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

Sınırlar: Yapısal terapide sınırlar kavramı çok kritik bir öneme sahiptir; sınırlar **kimlerin alt sisteme alınacağını** belirlemektedir.

Sınırlar, alt sistemlerin kendi içinde entegre olmalarını sağlar, bunlar **esnek fakat net** olmalıdır.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

- ❖ **Sınırlar:** Sınırların geçirgenliği ve bunun derecesi, aile üyeleri arasında bağlantının doğasını belirlemeye yardımcı olur.
  - ❖ Belirgin sınırlar
  - ❖ Katı sınırlar
  - ❖ Belirsiz sınırlar

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

Belirgin sınırlar: Bütün aile sisteminin özerkliğine ve ait olma duygularına önem verilir.

Katı sınırlar: Üyeler ve alt sistemler birbirlerinden ayrı kalırlar, etkileşim çok azdır.

Belirsiz sınırlar: İç içe geçmişlik vardır.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

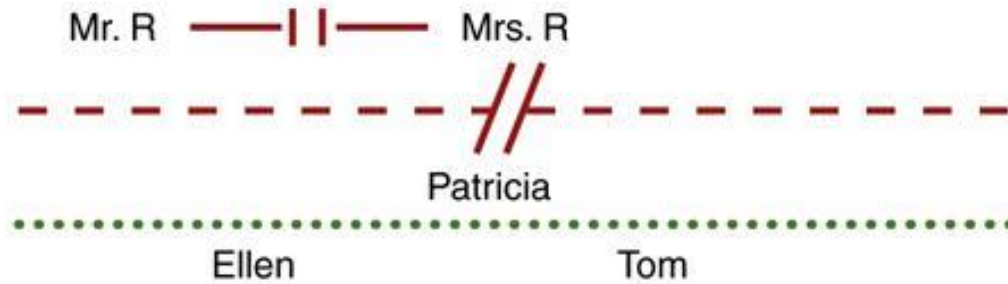
Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

İşlevsel bir ailede belirgin sınırlar, her aile üyesine hem «ben» duygusunu hissetmesine, hem de «biz» yani grup duygusunu hissetmesine olanak verir.

FAMILY MAP

KEY

	Clear boundary		Affiliation
	Diffuse boundary		Overinvolvement
	Rigid boundary		Conflict
	Coalition	F	Father
		M	Mother
		D	Daughter
		S	Son
		C	Child

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

- ❖ **Koalisyon:** Belirli aile üyelerinin üçüncü üyeye karşı birleşmesidir.
- ❖ Sabit bir koalisyon, iyice yerleşmiştir, esnek olmayan bir birliktir.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

- ❖ Yapısal aile terapistine göre, **ailede ebeveynlerin başarılı olması için:**
  - ❖ Kuşaklar arası sınırlar belirgin olmalıdır.
  - ❖ Çocukların disiplini gibi konularda ebeveynler gruplaşmalıdır.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

❖ Ebeveynleşmiş Çocuk:

❖ Çocuğun gelişim düzeyine uygun olmayan rol ve sorumluluklar üstlenerek, ebeveyninin fiziksel veya duygusal istek ve ihtiyaçlarını gidermeye çalıştığı bir ebeveyn-çocuk etkileşimidir.

AİLE SİSTEMLERİ KURAMLARI

Salvador Minuchin (Yapısal Aile Terapisi)

- ❖ **Dahil Olma:** Terapist, aile üyeleri ile iyi bir iletişim içinde olmalıdır.
- ❖ «Terapist aile ile aynı teknededir ama dümen terapistin elinde olmalıdır» (Minuchin ve Fishman, 1981).

